

Socialnämndens arbete med forskning och utveckling

Årsrapport för 2023

start.stockholm

Sammanfattning

Socialnämndens arbete med forskning och utveckling (FoU) ska bidra till utveckling av stadens socialtjänst och främja en kunskapsbaserad praktik. FoU-arbetet ska vara praktiktäna, ha ett tydligt Stockholmsperspektiv och vara ett komplement till statliga myndigheters forskning.

Den pågående omställningen utifrån den nya socialtjänstlagen och dess inriktning på en kunskapsbaserad socialtjänst med särskilt fokus på förebyggande insatser och tidigt stöd, har också påverkat utformningen av årets FoU-arbete.

I denna rapport redogörs för socialnämndens aktiviteter inom FoU-arbetet under det gångna året. Socialnämndens forsknings- och utvecklingsmedel (FUM) 2023 har bidragit till aktiviteter som fokuserat på förebyggande och tidiga insatser samt insatser på indikerad nivå. Dessa beskrivs kortfattat nedan.

- Fältassistenter arbetar både uppsökande och förebyggande och utgör en viktig funktion i omställningen av socialtjänsten utifrån den nya socialtjänstlagen. Under året har stadens fältassistents arbete följts upp och utvärderats utifrån den standard för fältarbete som togs fram år 2021. Arbetet kan ge en indikation på hur standarden har implementerats samt ringa in prioriterade områden för vidare utvecklingsarbete.
- Familjebehandling är den vanligaste tidiga insatsen att erbjuda inom stadens individ- och familjeomsorg. Målgruppen för insatsen är bred och insatsen i sig kan också variera i innehåll och utformning. Under året har en kartläggning av insatsen *familjebehandling* genomförts som resulterat i ett förslag på gemensam definition och ny kategorisering av insatsen i stadens verksamhetssystem. Förhoppningen är att det ska förbättra möjligheter till både uppföljning och analys.
- Sociala insatsgrupper (SIG) riktar sig till personer som vill lämna en kriminell livsstil. Insatserna som erbjuds inom SIG kan således variera utifrån individuella behov, men delar det gemensamma syftet att återintegrera personen i samhället. Under året har en utvärdering av arbetssätt och metoder inom de sociala insatsgrupperna (SIG) färdigställts.

Utöver dessa projekt deltar socialnämnden i externt finansierade forskningssamarbeten med lärosäten, bland annat med Marie Cederschiölds högskola i det fleråriga forskningsprogrammet *Samordnade interventionssystem mot våld i nära relation* (SIVIN), men även i forskningsprogrammet *Userinvolve*, ett samarbete mellan svenska lärosäten som handlar om brukarinflytande och

delaktighet. Socialnämnden har även ett samarbete med Stockholms universitet med fokus på vårdkedjor och klientkaraktäristik för personer med missbruksrelaterad problematik.

Lokala utvecklingsmedel (LUM) och medel för utbyte och lärande (MUL) har använts i tio projekt och för åtta studieresor under 2023. LUM-projekt som pågått under 2023 redovisas i ett särskilt ärende till socialnämnden i april 2024.

Vidare har socialnämnden utvärderat uppdraget att utreda införandet och genomföra en pilot av en akademisk socialtjänst, genom dialogmöten med medarbetare och chefer från deltagande verksamheter. Utvärderingen visar bland annat att det finns en samsyn kring värdet i att få stöd från akademien och att deras kompetenser även kommer till nytta för verksamheten. Det finns således ett ömsesidigt utbyte mellan båda parter. Samtidigt lyfts vanligt förekommande utmaningar kring samverkan, till exempel svårigheter som otydlig roll- och ansvarsfördelning samt brister i kommunikation och återkoppling. De forskare som deltog i piloten av en akademisk socialtjänst har sammanställt sitt arbete i tre sammanfattande rapporter.

Utveckling av arbetssätt för att stärka FoU-arbetet

För att säkerställa att FoU-arbetet utgår ifrån prioriterade gemensamma utmaningar för stadsdelsnämnderna, har processen för inhämtning av kunskapsluckor och utmaningar setts över. Det nya arbetssättet baseras på en stadsövergripande enkät som kan bidra till stärkt framförhållning, systematik och träffsäkerhet i socialnämndens FoU-arbete. Analysarbetet pågår, men generellt tycks det råda en bred samstämmighet kring socialnämndens redan prioriterade utmaningar och kunskapsluckor.

Under året har tre träffar för FoU-forum anordnats. Detta är ett fysiskt samverkansforum med syfte att främja samverkan och kunskapsutbyte mellan stadsdelsnämnderna och socialnämndens FoU-arbete. Forumet är till för stadens strategiska funktioner kopplat till utvecklingsarbete i socialtjänsten.

Ett nytt koncept har testats under året, där socialnämndens FoU-utredare har varit tillgängliga för avgränsade stödinsatser direkt till stadsdelsnämndernas verksamheter i enskilda ärenden. Stödet har erbjudits på efterfrågan av verksamheter i frågor som rör planerade eller pågående utvecklingsinitiativ. Syftet är att använda både stadsövergripande och lokal kompetens på ett effektivt sätt för att främja utvecklingsarbete som kan bidra till en kunskapsbaserad socialtjänst. År 2023 erhöles stödinsatser i tre stadsdelsnämnder.

Innehåll

Sammanfattning	3
Organisering och uppdrag.....	6
Forsknings- och utvecklingsmedel	7
<i>Kartläggning och uppföljning av fältassistenter</i>	7
<i>Familjebehandlingsinsatser</i>	8
<i>Utvärdering av sociala insatsgrupper (SIG)</i>	8
<i>FoU-forum</i>	9
Lokala utvecklingsmedel (LUM) samt medel för utbyte och lärande (MUL)	10
Övriga samarbeten med lärosäten.....	10
<i>SIVIN</i>	11
<i>UserInvolve</i>	11
Budgetuppdrag	12
<i>Akademisk socialtjänst (AST)</i>	12
Framåtblick.....	13

Organisering och uppdrag

Socialnämnden ska bidra till att staden erbjuder en modern, rättssäker och kunskapsbaserad socialtjänst. En viktig del i detta är arbetet med forsknings- och utvecklingsfrågor (FoU). FoU-arbetet ska bidra till utveckling av socialtjänsten samt till att främja en kunskapsbaserad praktik. Det sistnämnda innebär att beslut om insatser ska baseras på en sammanvägning av den professionelles expertis, bästa tillgängliga kunskap från vetenskap och beprövad erfarenhet samt brukare och klienters situation, erfarenheter och önskemål. Detta antas på sikt bidra till bättre resultat av socialtjänstens stöd och insatser för brukarna. FoU-arbetet inom socialtjänsten ska vara praktisknära, ha ett tydligt Stockholmsperspektiv och vara ett komplement till statliga myndigheters forskning.

Socialnämndens FoU-arbete genomförs på en stadsövergripande nivå, där samverkan med stadsdelsnämnderna, olika lärosäten och forskare är betydelsefull för stadens kunskapsutveckling inom det sociala området. Under året har FoU-arbetets processer setts över för att stärka kvalitet och resultat genom ökad systematik. Nära besläktade arbetsprocesser som arbetet med socialtjänstrapporten samt processerna för budget- och verksamhetsplanering, har kopplats ännu närmre FoU-arbetet.

Nya arbetssätt har testats för att främja det lokala utvecklingsarbetet samt säkerställa att prioriterade frågor inom FoU utgår ifrån gemensamma lokala behov och utmaningar. En stadsövergripande behovsinventering av kunskapsluckor och utmaningar har genomförts och utgör ett viktigt underlag i FoU-arbetet. En samlad bild av stadsdelsnämndernas kunskapsluckor och utmaningar underlättar för att sortera och prioritera i vilket format (utvärdering, kartläggning osv) och på vilken nivå (stadsövergripande eller mer lokalt) olika frågor ska hanteras och genomföras. Översynen ska bidra till större framförhållning i utvecklingsarbetet, liksom större träffsäkerhet och bättre resultat i genomförda projekt. Analysarbetet pågår, men generellt tycks det råda en bred samstämmighet kring socialnämndens redan prioriterade utmaningar och kunskapsluckor. Återkommande lyfts bland annat utmaningar kopplat till våld och kriminalitet, omställningen av socialtjänsten i praktiken (inklusive tidiga och förebyggande insatser), kompetensförsörjning samt digitalisering och slutligen samsjuklighet.

Utöver detta har avgränsade stödinsatser erbjudits till lokala utvecklingsinitiativ i tre stadsdelsnämnder. Det handlar framför allt om att stötta med kompetens för att utveckla arbetssätt för uppföljning både i ordinarie verksamhet och projekt. Detta har även bidragit till ökad kunskap på stadsövergripande nivå om behov av stöd för lokalt utvecklingsarbete. Bland annat har en uppföljningsmall tagits fram i en stadsdelsnämnd. I en annan ges

processtöd för analys och användning av resultat från systematisk uppföljning i syfte att stärka verksamheten. I ett tredje exempel har en inventering inletts kring kunskapsluckor i syfte att utforma en skräddarsydd utbildningsinsats.

Forsknings- och utvecklingsmedel

Socialnämndens forsknings- och utvecklingsmedel (FUM) är riktade till större stadsövergripande projekt som till exempel kartläggning, fördjupning inom ett prioriterat områdes forskning eller utvärdering av insatser eller metoder. FUM kan användas till forsknings- eller utvärderingsprojekt som är av strategiskt intresse för staden som helhet. Stockholms stad genomför ingen egen forskning, utan kontrakterar vid behov en utförare.

För att utveckla en mer kunskapsbaserad socialtjänst har ett internt förbättringsarbete genomförts i syfte att mer systematiskt fånga upp prioriterade stadsgemensamma lokala kunskapsluckor och utmaningar. Arbetet har resulterat i en ny process för inhämtning, beredning och prioritering av stadsdelsnämndernas kunskapsluckor och utmaningar ur ett verksamhetsperspektiv respektive ett klient-/brukarperspektiv.

Kartläggning och uppföljning av fältassistents arbete

År 2021 beslutades om en Stockholmsstandard för socialt fältarbete i staden.¹ Den tydliggör fältassistenternas uppdrag, arbetsmetoder och mål i syfte att säkerställa en hög kvalitet och likställighet inom staden. Med standarden som ramverk har en kartläggning av stadens fältarbete genomförts. Syftet med kartläggningen har varit att, genom fokusgruppsintervjuer med fältassistenter, få en fördjupad bild om deras huvudsakliga uppgifter och arbetsmetoder. Att använda standarden som ramverk för intervjufrågorna har även möjliggjort analys av hur det praktiska arbetet förhåller sig till de framtagna kriterierna i standarden. Studien bidrar till att kunna följa upp och indikera hur standarden implementerats inom stadens fältarbete. Fokusgruppsintervjuer har genomförts av Ramboll och analys av intervjudata genomförs av Björn Andersson, en erfaren forskare kring fältarbete med anknytning till Göteborgs universitet. Analysen är beräknad att levereras under första kvartalet 2024.

¹ Tjänsteutlåtande. 2021. Stockholmsstandard för socialt fältarbete. Dnr: 3.1.1-188/2021

Familjebehandlingsinsatser

Under året har en kartläggning av hur stadsdelsnämnderna arbetar med öppenvårdsinsatsen familjebehandling genomförts. Bakgrunden är att tidigare genomlysningar² visat att trots att familjebehandling är den vanligaste öppenvårdsinsatsen i staden, saknas en samlad bild av vad som ingår i insatsen, i vilken omfattning den ges, vilka som är de primära målgrupperna samt hur den skiljer sig från andra manual- och icke-manualbaserade öppenvårdsinsatser. Kartläggningen har syftat till att kartlägga hur socialsekreterare och öppenvården arbetar med familjebehandling samt föreslå en ny definition på arbets- och förhållningssätt, innehåll och process för familjebehandling. Detta för att på sikt kunna erbjuda mer systematiska, kunskapsbaserade och målgruppsanpassade insatser i öppenvården. Arbetet ligger i linje med förslaget till en ny socialtjänstlag, som bland annat innebär ett starkare fokus på en mer kunskapsbaserad och förebyggande socialtjänst³.

Både kartläggningen och utformningen av ett förslag på en ny definition, som har skett i tätt samarbete med stadens medarbetare och chefer, har utförts av Lumell Associates i samarbete med utredare på socialförvaltningen. Till grund för kartläggningen ligger en enkät som gick ut till samtliga stadsdelsförvaltningar samt stadens centrala socialförvaltning, som senare kompletterades med arbete i workshops och intervjuer. Arbetet är planerat att fortlöpa under 2024, då med fokus på riggande för ett pilotprojekt.

Utvärdering av sociala insatsgrupper (SIG)

En utvärdering av sociala insatsgrupper (SIG) har initierats och pågår sedan 2022. I utvärderingen ingår en registerbaserad långtidsuppföljning av de individer som deltog i en tidigare utvärdering (2016) samt en bredare utvärdering av verksamheten som den ser ut i staden idag.

Under 2023 har en kvalitativ utvärdering av arbetssätt och metoder inom SIG genomförts. Utvärderingen finns sammanställd i rapporten *I mötet mellan teori och praktik. Sociala insatsgrupper i Stockholms stad utifrån ett praktikerperspektiv* (Dickson Wahlman, 2023). Forskningsresultaten har medfört ökad kunskap om risker, resursbrister och skyddsfaktorer för målgruppen samt framgångsfaktorer i arbetssätt och metoder.

² 3.1.1–681 2021 Rätt stöd i rätt tid-tjut

³ SOU 2020:47. Framtidens socialtjänst (2020). *Hållbar socialtjänst- En ny socialtjänstlag*. Stockholm: Socialdepartementet

I rapporten konstateras att praktikerna har mycket god förståelse för deltagarnas komplexa problematik, att insatsen behöver vara individanpassad för att nå resultat samt att insatsen sällan används i förebyggande syfte. Kunskapen från utvärderingen används som en bland flera kunskapskällor för det fortsatta förbättringsarbetet med att utforma träffsäkra insatser inom SIG. Under 2024 sker datainsamling och analys för del två i projektet, det vill säga den registerbaserade långtidsuppföljningen. Tillsammans förväntas de olika delarna i projektet att bidra till ett samlat kunskapsunderlag om effekterna av SIG. Slutrapport förväntas publiceras i december 2024.

FoU-forum

FoU-forum utgörs av fysiska samverkansträffar som möjliggör dialog och koordinering kring gemensamma utvecklingsfrågor i staden. I forumet deltar verksamhetsutvecklare, verksamhetscontrollers och andra typer av funktioner som stöttar och/eller bedriver utvecklingsarbete lokalt.

Syftet med FoU-forum är att bidra till att utveckla arbetet med en kunskapsbaserad socialtjänst i stadsdelsnämnderna genom att öka samverkan mellan stadsdelsnämnderna och socialnämndens FoU-arbete. FoU-forum är inte inriktat på ett specifikt verksamhetsområde, utan innefattar allt inom socialtjänst, utom äldre frågor. Det berör istället metodfrågor som spänner över olika verksamhetsområden, som exempelvis utvecklingsarbete, analysarbete, uppföljning, utvärdering och implementering. Genom FoU-forum ska stadsdelsförvaltningarna erbjudas stöd genom till exempel utbildningsinsatser eller mer konsultativt stöd.

FoU-forum ska bidra till samarbete och att kunskap, lärdomar och goda exempel kan spridas och delas mellan socialnämnden och stadsdelsnämnderna. FoU-forum kan även användas som referensgrupp för viktiga satsningar inom socialnämndens FoU-arbete.

Under året har tre träffar anordnats med FoU-forum. Träffarna har haft ett genomgående högt deltagande, vilket talar för att forumet är uppskattat och uppfyller sitt syfte. Under året har forumet bland annat diskuterat olika samverkansformer med lärosäten, terminologi och innebörd av begrepp kopplat till uppföljning och utvärdering, delat goda exempel om pågående projekt i stadsdelsnämnderna samt riggat för inhämtning av kunskapsluckor genom enkät.

I samband med översynen av de interna arbetsprocesserna för FoU-arbetet, har FoU-forum identifierats som en viktig kanal mellan socialnämnden och stadsdelsnämnderna och kommer att involveras mer aktivt i FoU-arbetet, bland annat beträffande inhämtning av information om lokala utmaningar och kunskapsluckor.

Lokala utvecklingsmedel (LUM) samt medel för utbyte och lärande (MUL)

Lokala utvecklingsmedel (LUM) och medel för utbyte och lärande genom studieresor och besök (MUL) utlyses årligen med en stadsövergripande avgränsning till all socialtjänstverksamhet. Nämndens lokala utvecklingsmedel (LUM och MUL) ska bidra till strategisk utveckling för hela stadens socialtjänst. Medel beviljas till projekt och studieresor där stadsdelsnämnder kan samverka, utbyta erfarenheter och lära av varandra. Ansökan om LUM genomförs årligen och ett projekt kan söka och beviljas medel för max 3 år totalt.

Ansökningsprocessen för LUM/MUL har följts upp och reviderats, baserat på återkoppling från tidigare sökande. För det kommande året har Ramboll fått i uppdrag att ge processtöd i syfte att bistå sökande och sedermera beviljade projekt med stöd i alla delar av utvecklingsarbetet. Utöver individuellt stöd till respektive projekt, kommer Ramboll också att hålla i ett introduktionsseminarium i förändringsteori för alla sökande, liksom ett om uppföljning i projekten. Ansökningslogiken har setts över för att stärka fokus på målsättning, vilket resulterat i en reviderad ansökningsblankett. Den årliga redovisningen har förenklats för projekt som avser att söka fortsatta medel. Slutligen har även beredningsprocessen av inkommande ansökningar justerats för att öka systematiseringen ytterligare.

Under 2023 har 10 LUM-projekt bedrivits i sex olika stadsdelsnämnder⁴. Dessa redovisas i ett särskilt ärende till socialnämnden i april, 2024.

För mer information kring kommande års beviljade LUM och MUL (2024), se separat tjänsteutlåtande⁵.

Övriga samarbeten med lärosäten

Socialnämnden samarbetar med ett flertal lärosäten på olika sätt. Årliga stadsövergripande samarbetsavtal har upprättats med Stockholms universitet (SU) respektive Karolinska institutet (KI). Samarbete med Marie Cederschiöld högskola (MCHS) förekommer inom ramen för högskolans pågående och planerade

⁴ LUM-projekt som bedrivits i separata stadsdelsnämnder som slagits ihop under 2023 räknas endast som en stadsdelsnämnd i beskrivningen. Ett LUM-projekt har bedrivits centralt inom avdelningen för socialt stöd.

⁵ Tjänsteutlåtande. 2023. Fördelning av lokala utvecklingsmedel och medel för utveckling och lärande genom studiebesök/resor 2024. Dnr SOF 2023/526

forskningsprojekt samt budgetuppdrag, Samtliga beskrivs kort nedan.

Stockholms stad har ett stadsövergripande samverkansavtal med Stockholms universitet (SU) i syfte att stärka och systematisera samarbeten mellan forskning och praktik. Avtalet skapar förutsättningar för stabilitet och långsiktiga forskningssamarbeten samt en gemensam dialog kring forskningsrelaterade frågeställningar. Samarbetet med SU har resulterat i att socialnämnden ingår som samverkanspart i två ansökningar om större (sexåriga) forskningsprogram i FORTE:s utlysning om medel för tillämpad välfärdsforskning. I det ena spåret erhöles planeringsbidrag som resulterat i en programansökan med titeln *Framtidens sociala arbete med substansbruk (FUSS): klienter, vårdvägar, organisation och samverkan i ett föränderligt vårdssystem*. I det andra spåret gjordes en gemensam programansökan med Institutionen för socialt arbete och Kriminologiska institutionen vid SU. Temat för ansökan är kriminalitet och barn och unga, och ansökan inkluderar studier på den universella, selektiva och indikerade nivån.

SIVIN

Flera av socialnämndens och stadsdelsnämndernas verksamheter deltar i olika delstudier inom forskningsprojektet *SIVIN* (Samordnade Interventionssystem mot Våld I Nära relationer) som genomförs av i Marie Cederschiöld högskola. Det sexåriga forskningsprogrammet inkluderar 13 delstudier som genomförs mellan åren 2020-2026, där fokus är socialtjänstens insatser för upptäckt, utredning och bedömning samt skydd och stöd för barn och deras omsorgspersoner.

UserInvolve

Socialnämnden deltar i ytterligare ett FORTE-finansierat forskningsprogram, UserInvolve⁶. Syftet med projektet är att studera och utveckla former för ökat inflytande och delaktighet för personer med psykisk ohälsa som behöver stöd från välfärdsaktörer som socialtjänsten eller hälso- och sjukvården. I programmet ingår forskningsstudier och utveckling av former för samproduktion, där forskare, brukare och verksamheter arbetar tillsammans för att göra kunskap om inflytande och delaktighet tillgänglig. Programmet syftar till att undersöka och utveckla hållbara praktiker för brukarinflytande inom verksamhetsområdet psykisk hälsa, med fokus på kommunala verksamheter. Forskningsprogrammet pågår under sex år, under perioden 2021 till 2027. Socialnämnden deltar i två referensgrupper, varav en är en strategigrupp för hela

⁶ [Program - Forte](#)

forskningsprojektet och en är en referensgrupp för ett delprojekt där brukarinflytande på systemnivå studeras.

Budgetuppdrag

Akademisk socialtjänst (AST)

Under 2022 fick socialnämnden i uppdrag att utreda införandet av en akademisk socialtjänst och genomföra en pilot⁷. Utredningen har genomförts, liksom piloten, som bedrivits i Farsta stadsdelsnämnd tillsammans med Marie Cederschiöld högskola (MCHS). Inom piloten har former för ett konkret samarbete genom följeforskning i stadsdelsnämndens verksamheter utvecklats. Forskare och medarbetare har arbetat tillsammans för att förbättra den reguljära verksamhetsplaneringen/-uppföljningen för att stödja utvecklingen av en mer kunskapsbaserad socialtjänst. Arbetet har fortlöpt under 2023 och utvärderats genom dialogmöten med chefer och medarbetare i deltagande verksamheternas i Farsta stadsdelsnämnd. Resultatet av samarbetet har beskrivits i tre rapporter utifrån forskarnas perspektiv. En rapport⁸ fokuserar på att redogöra för process och lärdomar som erhållits i uppdraget att ta fram en modell för en akademisk socialtjänst och resterande två rapporter^{9 10} fokuserar mer specifikt på att beskriva den pilotverksamhet som bedrivits inom ramen för uppdraget i Farsta stadsdelsnämnd.

Vid sidan av dessa rapporter har socialnämnden genomfört dialogmöten med utvalda medarbetare och chefer från de olika verksamheterna. Syftet har varit att få en samlad bild av respektive funktions upplevelse om vad som fungerat väl och vad som behöver justeras ytterligare i en potentiell fortsättning.

I korta drag har samarbetet upplevts som viktigt och nyttigt för verksamheterna. Forskare bidrar med expertis som saknas i det

⁷ Budget 2022: ”Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda införandet av en akademisk socialtjänst där socialsekreterare och forskare samlokaliseras i syfte att undersöka och utvärdera socialtjänstens insatser. En pilotverksamhet ska genomföras” Stockholms stad.

⁸ M. Börjeson, M. Eriksson. 2023. *En modell för införandet av en akademisk socialtjänst i Stockholms stad*. Stockholms stad Slutrapport

⁹ M. Eriksson, L. Jonsson, K. Robertsson, A. Vainik. 2023. *Införandet av en akademisk socialtjänst i Stockholms stad -Utökad pilot Farsta Stadsdelsförvaltning*. Marie Cederschiölds högskola

¹⁰ L. Jonsson, M. Eriksson, M. Meissner, C. Schillaci. 2023. ”Vi jobbar med familjer och barn i alla möjliga situationer” – Familjestödsenheten i Farsta och arbetet med barn som upplevt våld. Marie Cederschiölds högskola

praktiska arbetet, vilket har resulterat i att nya kunskapsunderlag tagits fram samt att arbetssätt och processer setts över.

Rollförtydliganden och ansvarsfördelning, kommunikation och återkoppling har identifierats som förbättringsområden. Projektet genomfördes under en begränsad tidsperiod, vilket också påverkade process och utfall. Förarbetet inför uppstart har varit omfattande, bland annat avseende riggandet av en central organisation samt i verksamheterna, identifiering av prioriterade och lämpliga fokusområden samt administrativa uppgifter. Även att bygga upp samarbetsrelationer mellan praktiker och forskare tar tid, att hitta ett gemensamt språk och en förståelse för varandras kontexter.

För att bidra till erfarenhetsutbyte deltog en utvecklingsledare från Skärholmens stadsdelsnämnd i ett av dialogmötena med Farsta stadsdelsnämnd. Skärholmen har utvecklat och etablerat en annan samarbetsform med Södertörns högskola. Erfarenheten från det samarbetet visar bland annat att dess explorativa karaktär och friare tidsramar varit en styrka. Samarbetet bygger på ett löntagarbyte och det direkta utbytet mellan forskning och praktik har säkerställts åt båda håll, bland annat har forskare genomfört fokusgrupper och analyser på Skärholmens efterfrågan, samtidigt som praktiker deltagit och bidragit i högskolans socionomutbildning. Samarbetet har även resulterat i ny kurslitteratur baserad på den forskning som bedrivits. Dessa olika erfarenheter är viktiga att ha med framåt i fortsatt utveckling av samarbetet med lärosäten.

Framåtblick

I den kommande nya socialtjänstlagen ställs nya krav på att verksamheter inom socialtjänsten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Detta för att förbättra kvalitet och effektivitet i verksamheterna, samt att bäst möta de komplexa behoven hos människor som har kontakt med socialtjänsten.

Det kräver att vi utvecklar arbetet med hur vi i socialtjänsten kan arbeta mer kunskapsbaserat, och gör det än viktigare att stärka samarbetet mellan forskning och praktik. Det handlar även om att utveckla arbetet med individbaserad systematisk uppföljning inom socialtjänsten, för att få bättre kunskapsunderlag till förbättringsarbete och ledning.

Som en del i arbetet med omställningen har Stockholms stads samtliga stadsdelsnämnder tillsammans med socialnämnden, beslutat att delta i NUSO – nationell uppföljning av socialtjänstens omställning. Projektet drivs av SKR tillsammans med Karlstads universitet i syfte att dels få en gemensam bild av nuläget i socialtjänsten, dels följa upp resultatet av omställningsarbetet över

tid. I nuläget har 142 kommuner och stadsdelar i 20 län i Sverige anmält sitt deltagande.

Under 2024 görs en första uppföljning i projektet med fokus på barn, unga och familjer för att fastställa utgångsläget för omställningen. Uppföljningen i NUSO görs genom tre delprojekt som berör olika delar av socialtjänsten: utredande/myndighetsutövande verksamheter, öppna/utförande verksamheter och verksamhetssystem.

NUSO kommer att följa och utveckla kunskap om utvecklingen av det förebyggande arbetet och icke biståndsprövade insatser, sorteringsprocessen från aktualisering till utredning samt från utredning till insats inom myndighetsutövningen, liksom om jämställdhet och jämlikhet i bedömningar och insatser till barn, unga och familjer.

Genom att delta i NUSO får kommuner och stadsdelsnämnder stöd i att utveckla sitt arbete med systematisk uppföljning för kunskaps- och verksamhetsutveckling och även stöd från forskare att analysera och tolka resultaten. Deltagandet i ett nationellt uppföljningsprojekt som NUSO kan ge draghjälp i arbetet med omställningen till en kunskapsbaserad socialtjänst och möjliggör ett gemensamt lärande och erfarenhetsutbyte mellan stadsdelsnämnder och kommuner i landet.

Socialnämnden undersöker nu hur och planerar för att på olika sätt stötta och underlätta för stadsdelsnämnder och verksamheter att delta i projektet under 2024 och framåt. Socialnämnden deltar också i referensgruppen för NUSO för att ha möjlighet att påverka projektets utformning och genomförande.